

AUDITUOTI 2003 M. KREDITO ĮSTAIGŲ VEIKLOS REZULTATAI

Bankų metinių finansinių ataskaitų auditas

Visuose komerciniuose bankuose 2003 m. metinių finansinių ataskaitų auditą atliko tarptautinės audito firmos. Dėl visų bankų, išskyrus AB banko NORD/LB Lietuva, metinių finansinių ataskaitų buvo pareikštos nuomonės be išlygų.

Pateikdami nuomonę dėl AB NORD/LB Lietuva finansinių ataskaitų, auditoriai pareiškė išlygą dėl skirtingo atidėjimų paskolų portfeliui traktavimo. Auditorių nuomone, jeigu banke atidėjimai paskoloms būtų skaičiuojami remiantis numatomų būsimų pinigų srautų (taip pat ir įkeisto turto pardavimo) dabartine verte, banko 2003 m. pelnas sumažėtų apytiksliai 19 mln. Lt, o 2002 m. nuostolis turėtų būti sumažintas tokia pačia suma. Banko akcininkų nuosavybė bei turtas 2002 m. gruodžio 31 d. turėtų būti atitinkamai padidinti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos komercinių bankų įstatymo 36 straipsnio 2 dalimi, audituotos bankų finansinės ataskaitos iki gegužės 1 d. turi būti paskelbtos spaudoje.

Bankų plėtra

2003 m. pradžioje Lietuvoje veikė 10 Lietuvos banko licenciją turinčių komercinių bankų, 4 užsienio bankų skyriai ir 2 užsienio bankų atstovybės.

2003 m. Lietuvos banko valdyba suteikė leidimą Latvijos bankui AB RIETUMU BANKA steigti atstovybę Lietuvoje ir išdavė leidimą atstovybės veiklai bei atšaukė leidimą Norddeutsche Landesbank Girozentrale Vilniaus skyriaus veiklai, kurią jis nutraukė įsigijęs AB Lietuvos žemės ūkio banką. 2004 m. pradžioje Lietuvoje veikė 10 bankų, turinčių 117 filialų (skyrių), 3 užsienio bankų skyriai bei 3 užsienio bankų atstovybės. Be to, pernai Lietuvos banko valdyba suteikė veiklos licencijas keturioms naujoms kredito unijoms, taigi 2004 m. pradžioje veikiančių kredito unijų skaičius išaugo iki 57 kredito unijų (neįskaitant Lietuvos centrinės kredito unijos). 2003 m. Lietuvos banko valdyba įregistravo 4 bankų statutų pakeitimus, susijusius su akcinio kapitalo padidinimu.

Per metus trijų didžiausių bankų valdoma turto rinkos dalis sumažėjo nuo 74 proc. iki 71,1 proc., o jų dalį rinkoje užėmė mažesnieji bankai bei užsienio bankų skyriai.

Žemiau pateikiama bankų sistemos balansinės ataskaitos kai kurių straipsnių dinamika.

Bankų sistemos kai kurių turto ir įsipareigojimų straipsnių dinamika

mln. Lt

Eil. Nr.	Straipsnio pavadinimas	2003-01-01	2003-10-01	2004-01-01	Pasikeitimas per IV ketv. (proc.)	Pasikeitimas per metus (proc.)
1	Turtas (aktyvai)	17221,2	19816,9	22030,9	11,2	27,9
2	Suteiktos paskolos	7933,2	10201,7	12099,4	18,6	52,5
3	Spec. atidėjimai paskoloms	86,1	72,8	67,8	-6,9	-21,3
	Spec. atidėjimai paskoloms/ suteiktos paskolos, proc.	1,08	0,71	0,56	-	-
4	Indėliai ir akredityvai	11677,4	12874,3	13573,9	5,4	16,2
	privačių įmonių	3753,9	4124,2	4505,6	9,2	20,0
	fizinių asmenų	6877,6	7295,9	7887,4	8,1	14,7
5	Akcininkų nuosavybė	1730,5	1931,6	2105,4	9,0	21,7
6	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	146,8	182,6	233,7	-	-

Bankų pateiktų audituotų 2004 m. sausio 1 d. ataskaitų duomenimis, veikiančių šalies komercinių bankų:

- turtas sudarė 22 mlrd. Lt ir per metus išaugo 4,8 mlrd. Lt arba 27,9 proc. Dar spartesnį bankų sistemos turto išaugimą pristabdė JAV dolerio kurso kritimas.

- klientams suteiktos paskolos, kurių suma sudarė 12,1 mlrd. Lt, ir, lyginant su praėjusių metų sausio 1 d., išaugo 4,2 mlrd. Lt arba 52,5 proc.;

- šalies bankuose laikomų indėlių suma sudarė 13,6 mlrd. Lt ir per metus padidėjo 1,9 mlrd. Lt arba 16,2 proc.

Veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymas

2003 m. visi šalies komerciniai bankai ir užsienio bankų skyriai vykdė Lietuvos banko nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus. Kapitalo pakankamumo normatyvas 2004 m. sausio 1 d. sudarė 13,25 proc. ir viršijo Lietuvos banko nustatytą minimalų 10 proc. kapitalo reikalavimą; likvidumo normatyvas atitinkamai sudarė 42,4 proc. ir taip pat viršijo Lietuvos banko nustatytą 30 proc. minimumą.

Paskolos

2003 m. auganti šalies ekonomika, vykstantys privatizacijos ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų įsisavinimo procesai, sumažėjusios palūkanų normos, augantys ūkio subjektų lūkesčiai, susiję su būsima Lietuvos naryste Europos Sąjungoje, bei kiti veiksniai didino kreditinių išteklių paklausą, o bankai savo ruožtu į tai sureagavo aktyvia, į klientų poreikius orientuota kreditavimo politika.

Per metus bankų turto struktūroje atsispindėjo bankų orientacija į kredito portfelio didinimą: bankų turte net 8,9 procentiniais punktais išaugo klientams suteiktų paskolų dalis.

Bankų klientams suteiktos paskolos, kaip jau minėta, per metus išaugo 4,17 mlrd. Lt arba 52,5 proc. ir tai buvo aukščiausias bankų paskolų portfelio augimo tempas per keletą pastarųjų metų.

Bankų paskolų portfelyje dominuoja paskolos Lietuvos fiziniams ir juridiniams asmenims. 2003 m. nerezidentams suteiktoms paskoloms sumažėjus 52 mln. Lt arba 18 proc., nerezidentų dalis bankų paskolų portfelyje 2004 m. sausio 1 d. sumažėjo iki 1,9 proc.

2003 m. pagal atskiras klientų grupes didžiausias paskolų prieaugis teko privačioms įmonėms (2,7 mlrd. Lt) ir gyventojams (1,2 mlrd. Lt). Fiziniams asmenims suteiktos paskolos, tarp kurių dominuoja būsto kreditavimo paskolos, praėjusiais metais buvo vienas dinamiškiausiai augančių bankų turto straipsnių. 2003 m. bankų suteiktos ilgalaikės paskolos gyventojams išaugo 1147 mln. Lt arba 2,3 karto daugiau nei 2002 m. bei net 7,4 karto daugiau nei 2001 m. Iš jų didžioji dalis (apie 82,4 proc.) teko bankų gyventojams suteiktoms būsto paskoloms. Daugiausiai būsto paskolų buvo suteikę AB bankas „Hansabankas“, AB Vilniaus bankas kartu su dukteriniu AB VB būsto kreditų ir obligacijų banku, AB bankas „NORD/LB Lietuva“ ir UAB Sampo bankas. Kitiems bankams teko vos 6,6 proc. bankų suteiktų būsto paskolų rinkos.

2003 m. toliau buvo stebima bankų paskolų portfelio kokybės rodiklių gerėjimo tendencija. Specialiųjų atidėjimų paskoloms santykis su paskolų portfeliu per metus sumažėjo beveik 2 kartus ir pasiekė žemiausią lygį nuo 1994 m., kuomet bankai pradėjo formuoti specialiuosius atidėjimus.

Veikiančių bankų sistemos paskolų portfelio kokybės rodiklių dinamika

Data	Atidėjimai paskoloms / suteiktos paskolos, %	III, IV, V grupės paskolos / visos paskolos, %
1997-01-01	20,68	32,1
1998-01-01	18,52	28,25
1999-01-01	5,92	12,46
2000-01-01	4,47	11,92
2001-01-01	3,73	10,79
2002-01-01	2,55	7,45
2003-01-01	1,08	5,82
2004-01-01	0,56	2,63

Indėliai

Bankų sistemos įsipareigojimų struktūroje per metus 5 procentiniais punktais sumažėjo gyventojų indėlių dalis. Tokį bankų įsipareigojimų struktūros pasikeitimą nulėmė išaugęs bankų klientų kreditavimo poreikis, kuriam finansuoti neužtenka indėlių prieaugio, todėl šalies bankai bei Lietuvoje veikiančios užsienio bankų skyriai trūkstamus kreditinius išteklius pritraukė iš užsienio bankų (daugiausiai iš motininių institucijų).

Šalies bankuose laikomų indėlių suma, kaip jau buvo minėta, 2004 m. sausio 1 d. sudarė 13,6 mlrd. Lt ir per metus padidėjo 1,9 mlrd. Lt arba 16,2 proc., iš jų gyventojų indėliai sudarė 7,9 mlrd. Lt ir per metus išaugo 1 mlrd. Lt arba 14,7 proc. Gyventojų indėlių apimtį taip pat sumažino kritęs JAV dolerio kursas. Indėliai nacionaline valiuta sudarė 9,6 mlrd. Lt ir per metus padidėjo 26,8 proc., tuo tarpu indėliai užsienio valiuta sudarė 4,0 mlrd. Lt ir per metus sumažėjo 3,0 proc.

Akcininkų nuosavybė

Akcininkų nuosavybė per 2003 m. išaugo 371,9 mln. Lt arba 21,4 proc. ir 2004 m. sausio 1 d. siekė 2,1 mlrd. Lt, iš kurių bankų įregistruotas akcinis kapitalas padidėjo 122,3 mln. Lt (11 proc.) iki 1,2 mlrd. Lt.

2003 m. keturi bankai iš dešimties padidino akcinį kapitalą: AB banko „Hansabankas“ 65 mln. Lt iki 435,3 mln. Lt, AB Sampo banko 31 mln. Lt iki 88 mln. Lt, AB Ūkio banko 16 mln. Lt iki 106,7 mln. Lt bei AB Šiaulių banko 10,3 mln. Lt iki 48,3 mln. Lt.

Be to, atskiri bankai per metus sustiprino kapitalo bazę subordinuotomis paskolomis, - AB bankas „NORD/LB Lietuva“ gavo 51,8 mln. Lt, AB Sampo bankas - 20 mln. Lt. Minėtas paskolas bankams buvo leista įskaityti į antro lygio kapitalą. Tuo tarpu AB Vilniaus bankas per metus sugrąžino 108 mln. Lt subordinuotų paskolų.

Užsienio investuotojų valdoma Lietuvos bankų kapitalo dalis nusistovėjo vienodame lygmenyje ir jau keletą laikotarpių iš eilės nebekinta. Tai visų pirma sietina su užbaigtu bankų privatizavimo procesu. Žemiau pateikiama užsienio investuotojų dalies bankų kapitale kitimo tendencija:

1996-01-01 - 16 proc.
1997-01-01 - 25 proc.
1998-01-01 - 32 proc.
1999-01-01 - 39 proc.
2000-01-01 - 35 proc.
2001-01-01 - 58 proc.
2002-01-01 - 81 proc.
2003-01-01 - 88 proc.
2004-01-01 - 89 proc.

Lietuvos bankų sistemoje dominuoja kapitalas iš Skandinavijos šalių.

Pelningumas

Bankų pateiktų 2003 m. audituotų finansinių ataskaitų duomenimis, dešimt bankų ir vienas užsienio banko skyrius dirbo pelningai ir gavo 235,4 mln. Lt pelno, o du užsienio bankų skyriai (AB Kredyt Bank S.A. Vilniaus skyrius ir Nordea Bank Finland Plc Lietuvos skyrius) per tą patį laikotarpį patyrė 1,7 mln. Lt nuostolio. Bendras šalies bankų sistemos 2003 m. audituotas rezultatas - 233,7 mln. Lt pelnas – geriausias Lietuvos bankų sistemos veiklos rezultatas atkūrus nepriklausomybę. Palyginimui, per 2002 m. Lietuvos bankų sistema gavo 146,8 mln. Lt pelną. Toliau pateikiami palyginamieji bankų pelningumo rodikliai.

Bankų rezultatai 2002 m. ir 2003 m.

Eil. Nr.	Bankas	Einamųjų metų pelnas (tūkst. Lt)	
		2003-01-01 (audituotas)	2004-01-01 (audituotas)
1.	AB bankas „NORD/LB Lietuva“	-50604	15454
2.	AB Ūkio bankas	6156	4924
3.	AB Vilniaus bankas	126506	132276
4.	AB Šiaulių bankas	3446	4154
5.	AB bankas „Snoras“	10545	7245
6.	UAB Medicinos bankas	1219	1419
7.	AB PAREX BANKAS	2800	6067
8.	AB bankas „Hansabankas“	50129	60939
9.	AB VB būsto kreditų ir obligacijų bankas	112	915
10.	UAB Sampo bankas	-4886	769
	IŠ VISO bankai:	145423	234162
11.	Lenkijos Respublikos AB Kredyt Bank S.A. Vilniaus skyrius	1797	-794
12.	Vokietijos Federacinės Respublikos banko Norddeutsche Landesbank Girozentrale Vilniaus skyrius	2270	
13.	Nordea Bank Finland Plc Lietuvos skyrius	-2808	-941
14.	Vokietijos Federacinės Respublikos banko VEREINS-UND WESTBANK AG Vilniaus skyrius	110	1230

Eil. Nr.	Bankas	Einamųjų metų pelnas (tūkst. Lt)	
		2003-01-01 (audituotas)	2004-01-01 (audituotas)
	IŠ VISO užsienio bankų skyriai	1369	-505
	IŠ VISO:	146792	233657

Analizuojant bankų pelningumo rodiklius matyti, kad ženkliai didesnį 2003 m. pelną, lyginant su 2002 m. veiklos rezultatu, labiausiai nulėmė 62,7 mln. Lt arba 74,3 proc. bankų padarytos mažesnės išlaidos specialiesiems atidėjimams bei 63,5 mln. Lt sugrąžintų paskolų, kurios buvo nurašytos. Be to, lyginant su 2002 m., bankai gavo 38 mln. Lt arba 15 proc. daugiau grynųjų paslaugų ir komisinių pajamų. Tuo tarpu bankų per metus 4,17 mlrd. Lt arba 52,5 proc. padidintas klientams suteiktų paskolų portfelis dėl ypač paaštrėjusios konkurencijos ir ženkliai nukritusių palūkanų maržų bankų pelningumui davė santykinai nedidelį tiesioginį efektą: grynosios palūkanų pajamos padidėjo tik 8,9 mln. Lt arba 1,8 proc.

Kita vertus, 2003 m., lyginant su 2002 m., bankai gavo mažiau pajamų iš operacijų skolų vertybiniais popieriais, iš operacijų užsienio valiuta ir išvestinėmis bei kitomis finansinėmis priemonėmis.

2003 m. kai kurių bankų vykdytos modernizacijos ir teikiamų paslaugų restruktūrizavimo (atskiriems bankams perleidus specializuotoms bendrovėms kai kurias su bankine veikla susijusias funkcijas, pvz.: inkasacijos, saugos, nekilnojamojo turto eksploatacijos ir pan.), programos, nors ir leido 14,1 mln. Lt arba 4,2 proc. sumažinti darbo užmokesčio išlaidas, tačiau bendros operacinių išlaidų (kurios išaugo 29,1 mln. Lt arba 5,5 proc.) ekonomijos kol kas nedavė. Operacinių išlaidų struktūroje ženkliai išaugo pastatų nuomos ir ūkio išlaidos (21,2 mln. Lt arba 40 proc.), įrangos naudojimo išlaidos (13,8 mln. Lt arba 78,8 proc.) bei reklamos ir rinkodaros išlaidos (7,9 mln. Lt arba 56,4 proc.).

Lietuvos centrinė kredito unija

2002 m. pabaigoje pradėjusios veikti Lietuvos centrinės kredito unijos (LCKU) veikla per 2003 m. sparčiai plėtojosi. LCKU turtas per metus padidėjo 5,1 karto ir 2004 m. sausio 1d. siekė 31,9 mln. Lt.

2004 sausio 1 d. duomenimis, LCKU turėjo 24,5 mln. Lt indėlių, kurių didžiąją dalį sudarė kredito unijų LCKU narių indėliai, buvo suteikusi 10,4 mln. Lt paskolų kredito unijoms LCKU narėms bei įsigijusi 13,6 mln. Lt Vyriausybės vertybinių popierių.

LCKU pajinį kapitalą sudarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės pajai (4,4 mln. Lt) ir 48 kredito unijų LCKU narių pajai (0,9 mln. Lt), iš viso 5,3 mln. Lt.

Audituotų ataskaitų duomenimis, per 2003 m. LCKU gavo 41 tūkst. Lt pelno. Didžiausią LCKU gautų pajamų dalį sudarė palūkanų pajamos, siekusios 91 proc. visų pajamų, didžiausią išlaidų dalį sudarė operacinės išlaidos ir palūkanų išlaidos, atitinkamai siekusios 46 proc. ir 39 proc. visų išlaidų.

2003 m. LCKU vykdė visus Lietuvos banko nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

Kredito unijos

2004 m. sausio 1 d. Lietuvoje veikė 57 kredito unijos, vienijusios daugiau nei 32 tūkst. narių.

Kredito unijų pagrindinių suvestinės balansinės ataskaitos straipsnių dinamika

Eil. Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	Suma (tūkst. Lt)			Pasikeitimas per IV ketvirtį (proc.)	Pasikeitimas per metus (proc.)
		2003-01-01	2003-10-01	2004-01-01		
1.	Turtas (aktyvai)	70119,6	108316,3	122983,9	13,5	75,4
2.	VVP	2636,3	2008,3	1903,4	-5,2	-27,8
3.	Suteiktos paskolos	45885,9	80048,2	86905,6	8,6	89,4
4.	Indėliai	56514,6	80903,2	95504,5	18,0	70,0
	Iš jų kredito unijų narių ir asocijuotų narių	50090,4	78201,6	93295,9	19,3	86,3
5.	Pajinis kapitalas	7550,5	11982,1	13428,8	12,1	77,9
6.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	414,2	607,2	820,9	-	-

Praėjusiais metais kredito unijų veikla toliau sparčiai plėtėsi. Per 2003 m.:

- turtas išaugo 75,4 proc. ir 2004 m. sausio 1 d. sudarė 0,56 proc. veikiančių bankų sistemos turto. Dviejų didžiausių kredito unijų - Pakruojo ūkininkų bei k. u. „Ūkininkų viltis“ turtas 2004 m. sausio 1 d. sudarė 18,4 proc. visų kredito unijų turto.
- suteiktos paskolos padidėjo 89,4 proc. ir sudarė 70,2 proc. viso turto. 2004 m. sausio 1 d. specialiuosius atidėjimus paskoloms (445,1 tūkst. Lt) buvo sudariusios 37 kredito unijos;
- investicijos į Vyriausybės vertybinius popierius sumažėjo 27,8 proc.;
- priimti indėliai išaugo 70 proc., didžiausią jų dalį (97,7 proc.) sudarė narių indėliai;
- kredito unijų pajinis kapitalas padidėjo 77,9 proc.

Praėjusiais metais penkiasdešimt kredito unijų dirbo pelningai, septynios patyrė nuostolį.

Kredito unijų revizorių (nepriklausomų auditorių) patikrintų ir visuotinių narių susirinkimų patvirtintų ataskaitų duomenimis, 2003 m. kredito unijų uždirbtas 820,9 tūkst. Lt pelnas beveik du kartus viršijo praėjusiais metais gautą 414,2 tūkst. Lt pelną. Tam įtakos turėjo pagerėjusi paskolų portfelio kokybė bei geresnis kredito unijų sistemos veiklos efektyvumas.

Kaip ir ankstesniais metais, pagrindinis kredito unijų pajamų šaltinis buvo palūkanų pajamos, sudariusios 89,3 proc. visų pajamų. Didžiausią išlaidų dalį sudarė palūkanų ir operacinės išlaidos, sudariusios atitinkamai 45,8 proc. ir 39,8 proc. visų išlaidų.